

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

કમિશનર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, ગાંધિયાબાદ

વિરુદ્ધ

મેસર્સ એપેક્સ ટ્રેડર્સ, સાહિબાબાદ

૨૭/૦૭/૨૦૦૫

[બી.પી. સિંહ અને એસ.એચ. કાપડિયા, ન્યાયમૂર્તિઓ]

સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ રૂલ્સ, ૧૯૪૪:

રુલ ૧૭૩-સી - આકારણીપાત્ર મૂલ્ય - સમાન ભાડા અને રેન્ટ ઓન કન્ટેનર્સ (આરઓસી) ના ખાતે કપાતનો દાવો - કપાતની માત્રા અંગેનો દાવો - સુસંગત રેકૉર્ડ રજૂ કરવાની આકારણીકર્તાની ફરજ - ઠરાવ્યું: જ્યારે માત્રાના પ્રશ્નનો સવાલ આવે છે, ત્યારે કપાતનો દાવો કરનાર આકારણીકર્તાની ફરજ છે કે તે કપાતની માત્રાને યોગ્ય ઠેરવવા માટે જરૂરી માહિતી પૂરી પાડે -

આકારણીકર્તાએ જરૂરી માહિતી રજૂ ન કરી હોવાથી, ભાડા અને આરઓસીના ખાતે જથ્થાબંધ વેપારમાં વેચાણ કિંમતમાંથી કપાતની માત્રા નક્કી કરવા માટે કેસ આસિસ્ટન્ટ કમિશનરને પાછો મોકલવામાં આવે છે - સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ ટેરિફ એક્ટ, ૧૯૮૫ - પરિશિષ્ટ - પ્રકરણ ૨૨.

સામાવાળા-આકારણીકર્તા, સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ ટેરિફ એક્ટ ૧૯૮૫ ના પરિશિષ્ટના પ્રકરણ ૨૨ હેઠળ આવતા એરેટેડ વોટર, એટલે કે થમ્સ અપ, લિમકા અને ગોલ્ડ સ્પોટના ઉત્પાદક, તેમણે આ બ્રાન્ડ્સના સંબંધમાં સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ રૂલ્સ, ૧૯૪૪ ના રુલ ૧૭૩-સી હેઠળ આકારણીપાત્ર મૂલ્યની ઘોષણા દાખલ કરી હતી અને સમાન ભાડા તથા રેન્ટ ઓન કન્ટેનર્સ (આરઓસી), એટલે કે ૧૦૦૦ મિલી અને ૫૦૦ મિલીના કાયની બોટલના પેક પર કપાતનો દાવો કર્યો હતો. આસિસ્ટન્ટ કમિશનરે આરઓસીના ખાતેનો દાવો માન્ય રાખ્યો હતો પરંતુ સમાન ભાડા અંગે તેમણે ઠરાવ્યું હતું કે આકારણીકર્તા માલ અંશતઃ ફેક્ટરી ગેટ પર અને અંશતઃ ડેપો પરથી સમાન કિંમતે વેચતા હોવાથી, ફેક્ટરી ગેટ પર આકારણીકર્તા દ્વારા વસૂલવામાં આવેલી કિંમતને આકારણીપાત્ર મૂલ્ય ગણવી જોઈએ. રેવન્યુની અપીલ કમિશનર (અપીલ્સ) દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવી હતી, પરંતુ આકારણીકર્તા દ્વારા કરવામાં આવેલી આગળની અપીલ પર, ટ્રિબ્યુનલે આસિસ્ટન્ટ કમિશનરના નિર્ણયને પુનઃસ્થાપિત કર્યો હતો. વ્યથિત થઈને, રેવન્યુએ વર્તમાન અપીલ દાખલ કરી હતી.

અપીલ મંજૂર કરતાં, અદાલતે

ઠરાવ્યું: ૧.૧. આ કેસમાં, વિવાદ આકારણીકર્તા દ્વારા સમાન ભાડા અને આરઓસીના ખાતે દાવો કરેલી કપાતની માત્રા અંગેનો છે. જ્યારે માત્રાના પ્રશ્નનો સવાલ આવે છે, ત્યારે કપાતનો દાવો કરનાર આકારણીકર્તાની ફરજ છે કે તે કપાતની માત્રાને યોગ્ય ઠેરવવા માટે જરૂરી માહિતી અને ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટના પ્રમાણપત્રો તેમજ હિસાબના ચોપડા પૂરા પાડે. [૮૩૨-એફ]

૧.૨. આરઓસી માટેની કપાતની બાબતમાં, આકારણીકર્તાએ આરઓસીની ગણતરી કયા આધારે કરવામાં આવી છે તે દર્શાવતી જરૂરી માહિતી રજૂ કરી નથી. આરઓસી ક્યારે ચાર્જપાત્ર બન્યું કે જે દરે તે ચાર્જપાત્ર હતું તે દર્શાવવા માટે કંઈ પણ નથી; કે ઇન્વોઈસમાં આરઓસીની રકમ જરા પણ પ્રતિબિંબિત થઈ હતી કે કેમ તે દર્શાવવા માટે પણ કંઈ નથી. તદુપરાંત, માલ અંશતઃ ફેક્ટરી ગેટ પર અને અંશતઃ ડેપો પરથી વેચવામાં આવ્યો હતો. આકારણીકર્તાએ વાસ્તવિક ભાડાના ખાતે કપાતના દાવાની હદને યોગ્ય ઠેરવવા માટે પુરાવા રજૂ કર્યા નથી. આસિસ્ટન્ટ કમિશનર વાસ્તવિક તથ્યો અને આંકડાઓ દ્વારા ભાડાની વાસ્તવિક હદ કે જે કપાત તરીકે માન્ય છે, તે નક્કી કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે. આ સંજોગોમાં, આ બાબત આસિસ્ટન્ટ કમિશનરને પાછી મોકલવામાં આવે છે કે તેઓ ભાડા અને આરઓસીના ખાતે જથ્થાબંધ વેપારમાં વેચાણ કિંમતમાંથી કપાતની માત્રા કાયદા અનુસાર નક્કી કરે. [૮૩૨-જી; ૮૩૩-એ, બી, સી]

કલેક્ટર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ વિરુદ્ધ ઇન્ડિયન ઓકિસજન લિમિટેડ,
(૧૯૮૮) ૩૬ ઇએલટી ૭૩૦ નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો છે.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસ્ડિક્શન: સિવિલ અપીલ નંબર ૧૯૨/૨૦૦૪.

સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, કસ્ટમ્સ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ, નવી દિલ્હીના તારીખ ૨૧/૦૮/૨૦૦૩ ના નિર્ણય અને આદેશથી, એફ.ઓ. નંબર ૪૩૪/૨૦૦૩-એનબી(એ) માં એ. નંબર ૬/૧૦૪૦/૨૦૦૩-એનબી(એ).

અપીલકર્તા વતી રાજિવ દત્તા, એડિશનલ સોલિસિટર જનરલ, તેમની સાથે ટી.એ. ખાન, સુશ્રી શાલિની કુમાર, રવિન્દર અગ્રવાલ અને પી. પરમેશ્વરન.

સામાવાળા વતી દુષ્યંત દવે, તેમની સાથે મનિન્દર સિંહ, પ્રતિભા એમ. સિંહ, અભિનવ મુખર્જી, મેસર્સ અરુપમ અરુણા એન્ડ કંપની.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ કાપડિયા દ્વારા આપવામાં આવેલ.

આ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ એક્ટ, ૧૯૪૪ (જે હવે પછી "સદરહુ કાયદો" તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ની કલમ ૩૫-એલ (બી) હેઠળની અપીલ છે.

મેસર્સ એપેક્સ ટ્રેડર્સ, સાહિબાબાદ (જે હવે પછી "આકારણીકર્તા" તરીકે ઉલ્લેખિત છે) સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ ટેરિફ એક્ટ, ૧૯૮૫ ની અનુસૂચિના પ્રકરણ ૨૨ હેઠળ આવતા ૫૦૦ મિલી અને ૧૦૦૦ મિલીના પેક સાઈઝમાં થમ્સ અપ, લિમકા અને ગોલ્ડ સ્પોટ જેવી બ્રાન્ડના એરેટેડ વોટરના ઉત્પાદનમાં રોકાયેલા

હતા. આકારણીકર્તાએ ૧૦૦૦ મિલી અને ૫૦૦ મિલીના ટકાઉ અને પરત કરી શકાય તેવી પ્રકૃતિના કાયની બોટલના પેક અંગે તારીખ ૦૧/૦૩/૧૯૯૪ થી અસરકારક ભાગ-૧ માં તેમની પ્રાઈસ-લિસ્ટ દાખલ કરી હતી. તેઓએ થમ્સ અપ, લિમિટ્ડ અને ગોલ્ડ સ્પોટ જેવી બ્રાન્ડ્સના ૧૦૦૦ મિલીના બિન-પરત કરી શકાય તેવી પ્રકૃતિના પ્લાસ્ટિક બોટલ પેક અંગે પણ તારીખ ૦૧/૦૩/૧૯૯૪ થી અસરકારક ભાગ-૧ માં પ્રાઈસ-લિસ્ટ દાખલ કરી હતી. આકારણીકર્તાએ ભાડા અને રેન્ટ ઓન કન્ટેનર્સ (આરઓસી) ના ખાતે જથ્થાબંધ વેપારની કિંમતમાંથી કપાતનો દાવો કર્યો હતો. ફાઈનાન્સ એક્ટ, ૧૯૯૪ દ્વારા, સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ રૂલ્સમાં સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો અને પ્રાઈસ-લિસ્ટ દાખલ કરવાની પ્રથા નાબૂદ કરવામાં આવી હતી. તેથી, આકારણીકર્તાએ તારીખ ૦૧/૦૪/૧૯૯૪ થી અસરકારક એરેટેડ વોટરની ઉપરોક્ત બ્રાન્ડ્સના સંબંધમાં સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ રૂલ્સ, ૧૯૪૪ ના નિયમ ૧૭૩-સી હેઠળ આકારણીપાત્ર મૂલ્યની ઘોષણા દાખલ કરી હતી. આ ઘોષણામાં, આકારણીકર્તાએ સમાન ભાડાના ખાતે અને ટકાઉ તથા પરત કરી શકાય તેવા કન્ટેનર એટલે કે ૧૦૦૦ મિલી અને ૫૦૦ મિલીના કાયની બોટલના પેકિંગ પર આરઓસીના ખાતે ડેપો વેચાણ કિંમતમાંથી કપાતનો દાવો કર્યો હતો.

વિભાગે જોયું કે પ્રાઈસ ડિકલેરેશનમાં ભાડાના ખાતે દાવો કરાયેલ કપાત માર્ચ ૧૯૯૪ માં સબમિટ કરાયેલ પ્રાઈસ લિસ્ટમાં જે દાવો કરવામાં આવ્યો હતો તેની તુલનામાં વધુ હતું. તેથી, આસિસ્ટન્ટ કમિશનરે આકારણીકર્તા દ્વારા દાખલ

કરાયેલ સદરહુ પ્રાઈસ-ડિક્લેરેશનનું પ્રોવિઝનલ એસેસમેન્ટ કરવાનો આદેશ આપ્યો હતો. અંતે, આસિસ્ટન્ટ કમિશનરે તારીખ ૨૬/૦૫/૧૯૯૮ ના આદેશ દ્વારા પ્રોવિઝનલ એસેસમેન્ટને આખરી સ્વરૂપ આપ્યું હતું. આસિસ્ટન્ટ કમિશનરે જોયું કે મેસર્સ કુલડે બેવરેજીસ લિમિટેડ, સાહિબાબાદના કેસમાં, કમિશનર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, મેરહે તેમના તારીખ ૧૭/૦૬/૧૯૯૭ ના આદેશ દ્વારા ઠરાવ્યું હતું કે આરઓસીએ આકારણીપાત્ર મૂલ્યનો ભાગ નથી અને તેથી, કમિશનરના તારીખ ૧૭/૦૬/૧૯૯૭ ના આદેશ પર આધાર રાખીને, આ કેસમાં આસિસ્ટન્ટ કમિશનરે નિષ્કર્ષ કાઢ્યો કે આરઓસીએ વેચાણ કિંમતમાંથી એક માન્ય એબેટમેન્ટ હતું. તદનુસાર, આકારણીકર્તા દ્વારા તારીખ ૦૧/૦૪/૧૯૯૪ થી અસરકારક રીતે આરઓસીના ખાતે વેચાણ કિંમતમાંથી દાવો કરાયેલ એબેટમેન્ટ મંજૂર કરવામાં આવ્યું હતું. આ તબક્કે, અમે સ્પષ્ટ કરી શકીએ છીએ કે કમિશનરનો તારીખ ૧૭/૦૬/૧૯૯૭ નો આદેશ વિભાગ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી સિવિલ અપીલ નંબર ૭૭૨/૨૦૦૧ નો વિષય હતો જે અપીલ આ અદાલત દ્વારા આજની તારીખના નિર્ણય દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી છે.

સમાન ભાડાના બીજા મુદ્દા પર, આસિસ્ટન્ટ કમિશનર એ નિષ્કર્ષ પર આવ્યા કે આકારણીકર્તાએ તેનો કેટલોક માલ સ્વતંત્ર ડીલરોને એક્સ-ફેક્ટરી વેચ્યો હતો અને બાકીનો માલ આકારણીકર્તા દ્વારા તેના ડેપો/શાખાઓને વેચવામાં આવ્યો હતો. આસિસ્ટન્ટ કમિશનર એ નિષ્કર્ષ પર આવ્યા કે આકારણીકર્તા ફેક્ટરી ગેટથી તેમજ ડેપોથી સમાન કિંમતે પોતાનો માલ સાફ કરી

રહ્યો હતો અને કારણ કે ફેક્ટરી ગેટ પરની કિંમત અને ડેપો પરની કિંમત સમાન હતી, તેથી આકારણી સદરહુ કિંમત પર કરવાની હતી. આ સંજોગોમાં, આસિસ્ટન્ટ કમિશનરે ઠરાવ્યું કે આકારણીકર્તા દ્વારા ફેક્ટરી ગેટ પર વસૂલવામાં આવેલી જથ્થાબંધ કિંમતને સદરહુ કાયદાની કલમ ૪ હેઠળ આકારણીપાત્ર મૂલ્ય ગણવી જોઈએ.

આરઓસી અને સમાન ભાડા પરના ઉપરોક્ત નિર્ણયથી વ્યથિત થઈને, વિભાગ આ બાબત કમિશનર (અપીલ્સ), ગાઝિયાબાદમાં અપીલમાં લઈ ગયું, જેમણે એવો મત વ્યક્ત કર્યો કે જોકે આરઓસી માન્ય હતું જેવું કે આ અદાલતે કલેક્ટર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ વિરુદ્ધ ઇન્ડિયન ઓકિસજન લિમિટેડ, (૧૯૮૮) ૩૬ ઇએલટી ૭૩૦ ના કેસમાં ઠરાવ્યું હતું, પરંતુ આરઓસી અને સમાન ભાડા માટે આકારણીકર્તા દ્વારા દાવો કરાયેલ કપાતની હદને યોગ્ય ઠેરવવા માટે રેકૉર્ડ્સ/માહિતિ અને પ્રમાણપત્રો પૂરા પાડવાની જવાબદારી આકારણીકર્તાની હતી. અપીલેટ ઓથોરિટીના મતે, આકારણીકર્તા ઉપરોક્ત બે વસ્તુઓ પર કપાતની હદને યોગ્ય ઠેરવતી જરૂરી માહિતી પૂરી પાડવામાં નિષ્ફળ રહ્યો હતો. આ સંજોગોમાં, અપીલેટ ઓથોરિટીએ વિભાગની અપીલ મંજૂર કરી હતી.

કમિશનરના નિર્ણયથી વ્યથિત થઈને, આકારણીકર્તા આ બાબત ટ્રિબ્યુનલમાં અપીલમાં લઈ ગયું, જેણે એવો મત વ્યક્ત કર્યો કે આરઓસીનો મુદ્દો મેસર્સ કુલડે બેવરેજીસ લિમિટેડના કેસમાં કમિશનરના તારીખ ૧૭/૦૬/૧૯૯૭ ના નિર્ણય દ્વારા પહેલેથી જ ઉકેલાઈ ગયો હતો. વાસ્તવિક

ભાડાના ખાતે કપાત અંગે, ટ્રિબ્યુનલે એવો મત વ્યક્ત કર્યો કે કારણ કે આકારણીકર્તાએ કપાત તરીકે પ્રતિ કેટ રૂ. ૦.૬૦ નો દાવો કર્યો હતો જ્યારે આકારણીકર્તાના ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ દ્વારા પ્રમાણિત કર્યા મુજબ પ્રતિ કેટ વાસ્તવિક ખર્ચ રૂ. ૩ હતો અને કારણ કે ડેપોની કિંમત અને ફેક્ટરી ગેટની કિંમત સમાન હતી, તેથી અપીલેટ ઓથોરિટીએ એડજુડિકેટિંગ ઓથોરિટીના આદેશમાં દખલ કરવામાં ભૂલ કરી હતી. પરિણામે, ટ્રિબ્યુનલે આસિસ્ટન્ટ કમિશનરના આદેશને પુનઃસ્થાપિત કર્યો અને કમિશનરના આદેશને બાજુ પર મૂક્યો.

શરૂઆતમાં, અમે જણાવી શકીએ કે આ કેસમાં, અમે આકારણીકર્તા દ્વારા સમાન ભાડા અને આરઓસીના ખાતે દાવો કરાયેલ એબેટમેન્ટ/કપાતની માત્રા સાથે સંબંધિત છીએ. અમે આરઓસી અને સમાન ભાડાના ખાતે કપાતના દાવાની માન્યતા સાથે સંબંધિત નથી. જ્યારે માત્રાના પ્રશ્નનો સવાલ આવે છે, ત્યારે કપાતનો દાવો કરનાર આકારણીકર્તાની ફરજ છે કે તે કપાતની માત્રાને યોગ્ય ઠેરવવા માટે જરૂરી માહિતી અને ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટના પ્રમાણપત્રો તેમજ હિસાબના ચોપડા પૂરા પાડે. પ્રસ્તુત કેસમાં, આરઓસી માટેની કપાતની આઈટમ પર, આકારણીકર્તાએ આરઓસીની ગણતરી કયા આધારે કરવામાં આવી છે તે દર્શાવતી જરૂરી માહિતી રજૂ કરી નથી. આરઓસી ક્યારે ચાર્જપાત્ર બન્યું તે દર્શાવવા માટે કંઈ પણ નથી. આરઓસી જે દરે ચાર્જપાત્ર હતું તે દર્શાવવા માટે કંઈ નથી. ઇન્વોઇસમાં આરઓસીની રકમ જરા પણ પ્રતિબિંબિત થઈ હતી કે કેમ તે દર્શાવવા માટે કંઈ નથી.

તેવી જ રીતે, સમાન ભાડાના પ્રશ્ન પર, અમે જોઈએ છીએ કે આકારણીકર્તાએ તેનો કેટલોક માલ સ્વતંત્ર ડીલરોને એક્સ-ફેક્ટરી વેચ્યો હતો અને બાકીનો માલ તેના ડેપો/શાખાઓને વેચ્યો હતો. આ સંદર્ભમાં, એ નોંધવું જોઈએ કે કુલ વેચાણના ૨૫% સ્વતંત્ર ખરીદદારોને હતા. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, માલ અંશતઃ ફેક્ટરી ગેટ પર અને અંશતઃ ડેપો પરથી વેચવામાં આવ્યો હતો. આકારણીકર્તાએ વાસ્તવિક ભાડાના ખાતે કપાતના દાવાની હદને યોગ્ય ઠેરવવા માટે પુરાવા રજૂ કર્યા નથી. આસિસ્ટન્ટ કમિશનર વાસ્તવિક તથ્યો અને આંકડાઓ દ્વારા ભાડાની વાસ્તવિક હદ કે જે કપાત તરીકે માન્ય છે, તે નક્કી કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે.

આ સંજોગોમાં, અમે આ બાબત આસિસ્ટન્ટ કમિશનરને પાછી મોકલીએ છીએ કે તેઓ ભાડા અને આરઓસીના ખાતે જથ્થાબંધ વેપારમાં વેચાણ કિંમતમાંથી કપાત/એબેટમેન્ટની માત્રા કાયદા અનુસાર નક્કી કરે.

તદનુસાર, વિભાગ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે, જેમાં ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ નથી.

અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====